

EDUSKUNNAN VASTAUS 91/2001 vp

Hallituksen esitys arpajaislaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on vuoden 1999 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä arpajaislaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 197/1999 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 10/2001 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että arpajaisten toimeenpanon yhteiskunnallisia vaikutuksia seurataan jatkuvasti ja että arpajaisten toimeenpanon valvonta muodostetaan organisaatioltaan yhtenäiseksi ja resursseiltaan riittäväksi sekä että samalla järjestetään valvontaorganisaation yhteyteen ainakin arpajaisten toimeenpanon tarkoituksenmu-

kaisuuden arviointia suorittava esimerkiksi neuvottelukunta-tyyppinen elin, jonka tehtäväala olisi laajempi kuin nykyisen tavara-arpajaislautakunnan.

2. Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että seurataan uuden lainsäädännön toimivuutta tavara-arpajaisten ja bingoerien osalta sekä muutoinkin yleishyödyllisten yhteisöjen, muun muassa urheiluseurojen, varainhankinnan kannalta ja ryhdytään tarvittaessa seurannan edellyttämiin lainvalmistelutoimenpiteisiin.
3. Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että selvitetään erikseen sähköisissä verkoissa harjoitettavan arpajais-toiminnan sekä kansallista että kansainvälistä, uutta arpajaislainsäädäntöä täydentävää, sääntelytarvetta ja mahdollisuuksia.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Arpajaislaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään arpajaisten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, arpajaisten tuottojen tilittamisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen käytön valvonnasta.

2 §

Arpajaisten määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan arpajaisilla toimintaa, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahanarvoisen voiton. Vastikkeena ei pidetä osallistumisilmoituksesta arpajaisiin osallistuvalla koituvia posti-, paikallis- tai kaukopuhelumaksuja taikka vastaavia kuluja, jotka eivät tule arpajaisten toimeenpanijan hyväksi.

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista, koskee myös pelikasinotoiminnan harjoittamista sekä kasinopelien, raha- ja tavaravoittoa-automattien ja muiden peliautomaattien ja pelilaitteiden pitämistä yleisön käytettävänä vastiketta vastaan siten, että pelaaja voi saada rahanarvoisen voiton.

Mitä tässä laissa säädetään arpajaisista koskee myös

1) ulkomailla toimeenpantavia arpajaisia, siltä osin kuin niiden arpoja myydään tai välitetään Suomessa ja

2) Ahvenanmaan maakunnassa toimeenpantavia arpajaisia, siltä osin kuin niiden arpoja myydään tai välitetään myös muualla Suomessa.

3 §

Arpajaisten toimeenpanomuotojen määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *raha-arpajaisilla* arpajaisia, joissa voi arpomisella voittaa rahaa;

2) *vedonlyöntipeleillä* arpajaisia, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua urheilu- tai muiden kilpailujen, ei kuitenkaan ravikilpailujen, tuloksia koskevien arvausten perusteella pelaajan asettaman rahapanoksen ja lopputuloksen todennäköisyyttä osoittavan kertoimen tulon mukaisesti määräytyvien rahavoittojen jakoon;

3) *veikkauspeleillä* arpajaisia, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua tekemiensä urheilu- tai ravikilpailujen tuloksiin tai numeroiden taikka merkkien arpomiseen liittyvien arvausten perusteella pelimaksuista kertyvien voittojen jakoon;

4) *raha-automaatilla* peliautomaattia tai -laitetta, jota pelaamalla pelaaja voi voittaa rahaa;

5) *kasinopeleillä* ruletti-, kortti- ja noppasekä muita niihin rinnastettavia pelejä, joita pelaamalla voi voittaa rahaa;

6) *pelikasinotoiminnalla* toimintaa, jota harjoitetaan uhkapeliä varten hyväksytyssä, valvotussa huoneistossa pitämällä pelaajan käytettävänä raha-automaatteja ja kasinopelejä;

7) *totopeleillä* arpajaisia, joissa pelaajalla on mahdollisuus osallistua hevoskilpailujen tuloksiin liittyvien arvausten perusteella pelimaksuista kertyvien voittojen jakoon pelaajan asettaman rahapanoksen ja lopputuloksen todennäköisyyttä osoittavan muuttuvan kertoimen tulon mukaisesti;

8) *tavara-arpajaisilla* arpajaisia, joissa voi arpomisella tai muulla siihen rinnastettavalla sattumalla perustuvalla tavalla voittaa tavaraa tai tavaraan taikka palveluihin vaihdettavissa olevia lahja- tai ostokortteja;

9) *arvauskilpailulla* tavara-arpajaisia, joihin osallistuvalla on mahdollisuus arvauskohteesta, ei kuitenkaan urheilu- ja muista kilpailuista, tekemiensä arvausten perusteella voittaa tavaraa tai tavaraan taikka palveluihin vaihdettavissa olevia lahja- tai ostokortteja;

10) *bingopelillä* arpajaisia, johon osallistutaan peliä varten hyväksytyssä paikassa ja jossa voittajia ovat ne, jotka pelin sääntöjen mukaisesti ilmaisevat, että heidän pelilipukkeessaan tai muussa sitä vastaavassa sähköisessä muodossa olevassa tositteessa on arvotut numerot pelin sääntöjen mukaisessa järjestyksessä ja jossa voi voittaa tavaraa tai tavaraan taikka palveluihin vaihdettavissa olevia lahja- tai ostokortteja; sekä

11) *tavaravoittoautomaatilla* peliautomaattia tai -laitetta, josta pelaaja voi voittona saada tavaraa.

4 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *arvalla* lipuketta tai sitä vastaavassa sähköisessä taikka muussa niihin verrattavassa muodossa olevaa tositetta, josta ilmenee oikeus osallistua arpajaisiin;

2) *rahapelitoiminnalla* sellaisten arpajaisten toimeenpanoa, joista pelaaja voi voittaa rahaa;

3) *huvipuistolla* kiinteässä sijaintipaikassa toimivaa huvittelupaikkaa, jonka tulojen pääosa muodostuu karusellien, erilaisten auto- tai vuoristoratojen taikka muiden vastaavien huvipuistolaitteiden pitämisestä maksua vastaan yleisön käytettävänä; ja

4) *tivolilla* paikasta toiseen siirtyvää huvittelupaikkaa.

2 luku

Arpajaisia koskevat yleiset säännökset

5 §

Arpajaisten toimeenpano-oikeus

Arpajaiset saa toimeenpanna rekisteröity yhdistys, itsenäinen säätiö tai muu sellainen yhteisö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa.

Arpajaisia puhelimen, Internetin tai muuhun niihin verrattavan tietoteknisen sovelluksen välityksellä Ahvenanmaan maakunnassa toimeenpanevan on huolehdittava siitä, että valtakunnan alueella pysyvästi asuva henkilö ei voi täällä osallistua tällaisiin arpajaisiin.

Ahvenanmaan lääninhallitus voi sisäasiainministeriön esityksestä määrätä 2 momentissa säädettyä velvollisuutta rikkovan täyttämään velvollisuutensa sekä asettaa määräyksen tehoiseksi uhkasakon.

6 §

Arpajaisten luvanvaraisuus

Arpajaiset saa toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Lupa voidaan liittää arpaa, arvan hintaa, arpojen myyntiä, arvontaa, voittojen perimistä ja muita arpajaisten toimeenpanoa koskevia ehtoja. Lupa voidaan liittää myös arpajaisten tuottojen käyttötarkoitusta ja arpajaisten toimeenpanon valvontaa koskevia ehtoja. Rahapelitoiminnan harjoittamista varten annettavaan lupaan otettavista ehdoista ja määräyksistä säädetään 13 §:ssä.

7 §

Luvan antamisen yleiset edellytykset

Lupa arpajaisten toimeenpanoon voidaan antaa 5 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle, jos

1) arpajaiset toimeenpannaan varojen hankkimiseksi yleishyödyllisen toiminnan edistämiseen,

2) arpajaisten toimeenpano ei ole yleisen edun kannalta ilmeisen epätarkoituksenmukaista sekä

3) lupaviranomaisella ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan toimivan arpajaistoiminnasta annettujen säännösten ja määräysten vastaisesti.

Jos hakija on jättänyt arpajaisveron määräajassa suorittamatta tai tilityksen tekemättä, uutta lupaa ei tule antaa ennen kuin verojäämä on suoritettu ja tilitys jätetty viranomaiselle.

8 §

Luvan peruuttaminen

Arpajaisten toimeenpanoon annettu lupa voidaan peruuttaa, jos luvansaaja on toiminut olenaisesti vastoin arpajaisten toimeenpanon kannalta oikeudellisesti merkityksellistä lakia tai lupaehtoja taikka jos luvansaaja ei täytä enää luvan saamisen edellytyksiä.

9 §

Eräiden arpajaisten tuottojen käyttötarkoitussidonnaisuus

Edellä 3 §:n 8—11 kohdassa tarkoitettujen arpajaisten tuotot on käytettävä luvassa määrättyyn tarkoitukseen.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen arpajaisten tuottoja tai osaa niistä ei voida käyttää luvassa määrättyyn tarkoitukseen tai se ei ole olosuhteiden muuttumisen vuoksi taikka muusta syystä tarkoituksenmukaista, luvansaajan on haettava lupaviranomaiselta lupaa tuottojen käyttötarkoituksen muuttamiseen.

Lupa tuottojen käyttötarkoituksen muuttamiseen tulee antaa, jos uusi tai muuttunut käyt-

tötarkoitus on 7 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien mukainen.

10 §

Velaksi toimeenpanon kielto

Arpajaisia ei saa toimeenpanna siten, että niihin voidaan osallistua velaksi tai panttia vastaan.

3 luku

Rahapelitoiminta

11 §

Rahapelilupa

Rahapelitoimintaan osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, väärinkäytösten sekä rikosten estämiseksi ja pelaamisesta aiheutuvien sosiaalisten haittojen vähentämiseksi saadaan rahapelitoiminnan harjoittamista varten antaa jäljempänä säädetyillä rajoituksilla lupa (*rahapelilupa*).

Rahapelilupa voidaan antaa erikseen:

1) raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien toimeenpanemiseen;

2) raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinopelien toimeenpanemiseen ja pelikasinotoimintaan; ja

3) totopelien toimeenpanemiseen.

Rahapelilupa annetaan yksinoikeutena siten, että 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja arpajaisia varten annetaan kerrallaan vain yksi lupa.

Rahapeliluvan antaa ja peruuttaa valtioneuvosto. Lupaa haetaan kirjallisesti. Lupa voidaan antaa enintään viideksi vuodeksi.

12 §

Rahapeliyhteisöt

Rahapelilupa voidaan antaa 7 §:ssä säädetyillä edellytyksillä rahapelitoiminnan harjoittamista varten perustetulle yhteisölle (*rahapeliyh-*

teisö). Rahapeliyhteisö ei saa harjoittaa muuta arpajaistoimintaa kuin rahapelitoimintaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahapeliyhteisön järjestysmuodosta ja hallinnosta.

13 §

Rahapelilupaan liitettävät ehdot ja määräykset

Rahapeliluvan tulee sisältää seuraavat rahapeliyhteisön toimintaa koskevat ehdot:

1) rahapeliyhteisö ei saa perustaa tai hankkia omistukseensa muita kuin rahapelitoimintaansa varten tarpeellisia yhtiöitä tai niiden osakkeita eikä luovuttaa näiden yhtiöiden osakkeita uudelle omistajalle ilman asianomaisen rahapeliyhteisön tuotonjakoasioita käsittelemään säädetyn ministeriön lupaa;

2) rahapeliyhteisö tai sen tytäryhtiö ei saa ilman 1 kohdassa tarkoitetun ministeriön lupaa

a) perustaa rahastoja tai tehdä kohdentamattomia varauksia taikka muuttaa niiden kirjanpidollista luonnetta,

b) muuttaa osakepääomaansa,

c) myöntää lainoja tai

d) tehdä muita investointeja kuin toiminnan edellyttämiä käyttöomaisuushankintoja; sekä

3) rahapeliyhteisö ei saa jakaa osakkeenomistajilleen osinkoa voitostaan tai vapaasta omasta pääomastaan eikä jakaa jäsenilleen tai toimihenkilöilleen vastikkeetonta etua voitostaan tai ylijäämästään.

Raha-arpajaisten, veikkaus- ja vedonlyöntipelien sekä totopelien toimeenpanemiseen annettavassa rahapeliluvassa tulee määrätä, kuinka suuri osuus kertyvistä pelimaksuista on maksettava pelaajille voitoina, miten voitot on pyöristettävä sekä miten perimättä jääneet voitot on jaettava. Raha-arpajaisten, veikkaus- ja vedonlyöntipelien toimeenpanemiseen annettavassa rahapeliluvassa tulee lisäksi määrätä totopelejä toimeenpanevalle rahapeliyhteisölle ravikilpailujen tuloksia koskevien veikkauspelien myyntituotoista maksettavasta korvauksesta.

Raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinopelien toimeenpanemiseen ja peli-

kasinotoiminnan harjoittamiseen annettavassa rahapeliluvassa tulee olla määräykset raha-automaattien ja kasinopelien enimmäismääristä sekä pelikasinoiden lukumääristä ja sijaintipaikoista ja pelikasinoissa olevien kasinopelien lajeista, raha-automaattien ja kasinopelien enimmäismääristä sekä pelikasinoiden aukioloajoista.

Totopelien toimeenpanemiseen annettavassa rahapeliluvassa tulee lisäksi määrätä totopeleistä kertyvien pelipanosten kokonaismäärän jaosta valtion ja luvan saaneen rahapeliyhteisön kesken.

14 §

Pelisääntöjen sekä raha-automaattien ja pelikasinossa toimeenpantavien pelien suurimpien sallittujen pelipanosten vahvistaminen

Sisäasiainministeriö vahvistaa hakemuksesta rahapelien pelisäännöt. Pelisääntöjen tulee sisältää voitonjakoa ja pelipanosten palauttamista koskevat määräykset sekä raha-automaattien ja kasinopelien suurimmat sallitut pelipanokset. Raha-arpa-, veikkaus-, vedonlyönti- ja totopelien sääntöjen tulee lisäksi sisältää arvontaa koskevat määräykset.

Rahapelien vahvistetut pelisäännöt on pidettävä maksutta yleisön saatavilla pelien toimeenpanijan toimipaikoissa ja pelien myyntipaikoissa.

15 §

Pelaamisen estäminen ja kieltäminen pelikasinossa

Pelikasinotoiminnan harjoittaja ei saa päästää pelikasinoon henkilöä ja pelikasinotoiminnan harjoittajan tulee poistaa henkilö, joka on alle 18-vuotias taikka ilmeisesti alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumausaineen vaikutuksen alainen.

Pelikasinotoiminnan harjoittajalla on oikeus kieltää henkilöltä pääsy pelikasinoon tai rajoittaa hänen pelaamistaan, jos

1) häntä todennäköisin syin epäillään pelivilpistä;

2) hänen käyttäytymisensä aiheuttaa tai sen voidaan todennäköisin syin epäillä aiheuttavan häiriötä pelikasinon järjestykselle;

3) pelaaminen on aiheuttanut tai tulee ilmeisesti aiheuttamaan hänelle taloudellisesta tai terveydellisestä syystä johtuvaa sosiaalista haittaa; tai

4) hän on pyytänyt, että pelikasinotoiminnan harjoittaja estää hänen pääsyä pelikasinoon tai rajoittaa hänen pelaamistaan.

Kielto tai rajoitus on voimassa vähintään kolme kuukautta ja enintään yhden vuoden.

16 §

Raha-automaatteja ja kasinopelejä koskevat erityiset säännökset

Raha-automaattitoiminnan harjoittaja ei saa luovuttaa raha-automaattia ilmeisesti alle 15-vuotiaan henkilön pelattavaksi. Alle 15-vuotias henkilö saa kuitenkin pelata raha-automaattia samaan perheeseen kuuluvan täysi-ikäisen henkilön läsnä ollessa ja tämän suostumuksella. Kasinopelitoiminnan harjoittaja ei saa antaa ilmeisesti alle 18-vuotiaan henkilön pelata kasinopelejä.

Raha-automaatit ja kasinopelit tulee sijoittaa valvottuun tilaan. Niitä ei tule sijoittaa tilaan, jossa niiden käyttäminen voi vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa järjestyshäiriöitä.

4 luku

Rahapelitoiminnan tuotot

17 §

Tuottojen käyttötarkoitukset

Raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotto käytetään urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen. Tuoton jakamisesta näiden käyttötarkoitusten kesken säädetään erikseen lailla.

Raha-automaattien, kasinopelien ja pelikasinotoiminnan tuotto käytetään terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen.

Totopelien tuotto käytetään hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen.

18 §

Tuottojen ottaminen valtion talousarvioon

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määrärahat, joiden arvioidaan vastaavan

1) raha-arpajaisia sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelejä toimeenpanevan rahapeliyhteisön asianomaisen tilikauden voittoa sekä voittovaroista myönnettyistä lainoista kertyviä kuoletuksia ja korkoja,

2) raha-automaatti-, kasinopeli- ja pelikasinotoimintaa harjoittavan rahapeliyhteisön edellisen tilikauden arvioidusta voitosta jaettava määrää, sitä edellisen vuoden tilinpäätöksessä vahvistetun voiton ja sitä vastanneen arvon erotusta sekä uudelleen jaettaviksi palautuvia varoja ja

3) totopelejä toimeenpanevan rahapeliyhteisön asianomaiselta vuodelta valtiolle tulouttamaa, valtioneuvoston asetuksella säädettävää osuutta rahapanosten kokonaismäärästä sekä uudelleen jaettaviksi palautuvia varoja.

19 §

Tuottojen tilittäminen

Rahapeliyhteisön tulee tilittää rahapelitoimintojen tuotot asianomaisen rahapeliyhteisön tuotonjakoasioita käsittelemään säädetylle ministeriölle sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

20 §

Tuottojen jaosta päättäminen

Raha-automaatti-, kasinopeli- ja pelikasinotoimintaa harjoittava rahapeliyhteisö tekee valtioneuvostolle ehdotuksen sen tuotoista jaettavien avustusten jaosta (*jakoehdotus*). Avustusten jaosta päättää valtioneuvosto. Jakoehdotuksen valmistelun ohjauksesta ja valvonnasta sekä jakoehdotuksen valmisteluun liittyvistä menettelyistä säädetään lailla erikseen.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää totope-
lien tuotoista jaettavien avustusten jaosta. Avus-
tusten myöntämisperusteista, tuotonjakoon liit-
tyvästä menettelystä ja määräajoista sekä totope-
lien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja
hevosurheilun edistämiseen säädetään lailla
erikseen.

21 §

Tuottojen jakamatta jättäminen

Valtioneuvosto voi päättää, että vuosittain jä-
tetään jakamatta 18 §:ssä tarkoitetuista määrära-
hoista enintään 20 prosenttia. Jakamatta jätetty
määrä on jaettava viiden vuoden kuluessa.

22 §

*Raha-automaattien, kasinopelien ja
pelikasinotoiminnan tuottojen käyttäminen*

Raha-automaattien, kasinopelien ja pelikasi-
notoiminnan tuotto käytetään avustusten myön-
tämiseen oikeuskelpoisille yleishyödyllisille
yhteisöille ja säätiöille.

Valtion talousarvioon otetun määrärahan ra-
joissa voidaan 1 momentissa tarkoitettuja tuot-
toja käyttää myös rintamaveteraanien kuntou-
tuksesta annetussa laissa (1184/1988), eräissä
Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvellei-
den kuntoutuksesta annetussa laissa
(1039/1997) ja sotilasvammalain (404/1948)
6 d §:ssä säädettyihin menoihin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tuottoja
voidaan käyttää näkövammaisten kirjastosta
annetun lain (638/1996) 5 a §:ssä tarkoitettujen
toimitilojen perustamismenoihin.

23 §

*Tuotoista jaettavien avustusten maksaminen ja
käytön valvonta*

Rahapelien tuotoista myönnettävien avustus-
ten maksamisesta ja avustusten käytön valvon-
nasta säädetään erikseen lailla.

5 luku

Tavara-arpajaiset

24 §

Arvauskilpailuja koskeva soveltamisalasäännös

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös ar-
vauskilpailuihin lukuun ottamatta 25 §:ää.

25 §

Tavara-arpajaislupa

Luvan yhden kihlakunnan alueella toimeen-
pantaviin tavara-arpajaisiin (*tavara-arpajaislu-
pa*) antaa ja peruuttaa toimeenpanopaikan kihla-
kunnan poliisilaitos.

Tavara-arpajaisluvan usean kihlakunnan tai
yhden taikka useamman läänin alueella toi-
meenpantaviin tavara-arpajaisiin antaa ja pe-
ruuttaa lupaa hakevan yhteisön tai säätiön koti-
paikan lääninhallitus.

Lupaa haetaan kirjallisesti. Lupa voidaan an-
taa enintään kuudeksi kuukaudeksi.

26 §

Tavara-arpajaisluvan antamisen edellytykset

Tavara-arpajaislupa annetaan 5 §:ssä tarkoite-
tulle yhteisölle tai säätiölle, jos

1) edellä 7 §:ssä säädetty luvan yleiset edelly-
tykset täyttyvät,

2) arpajaisten toimeenpanotapa, arpojen yh-
teenlaskettu myyntihinta, voittojen arvo ja arpa-
jaisten todennäköinen tuotto eivät ole ilmeises-
sä epäsuhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja

3) voittojen yhteenlaskettu arvo vastaa vä-
hintään 35 prosenttia arpojen yhteenlasketusta
myyntihinnasta ja pienin voitto vastaa vähin-
tään arvan hintaa eikä voittoina annettavien ar-
pojen arvoa ole sisällytetty edellä säädettyyn
voittojen vähimmäisarvoon.

Uutta tavara-arpajaislupaa ei ilman erityistä
syytä tule antaa, jos luvanhakijan viimeisen kol-
men vuoden aikana toimeenpanemien kaksien
edellisten tavara-arpajaisten tuotto on ollut il-

meisessä epäsuhteessa arpojen myynnistä saatuun kokonaistuottoon.

27 §

Toimeenpano- ja osallistumisoikeutta koskevat poikkeukset

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu yhteisö tai säätiö saa toimeenpanna ilman 25 §:n 1 momentissa säädettyä lupaa 7 §:ssä säädettyin edellytyksin tavara-arpajaiset, joissa arpojen yhteenlaskettu myyntihinta on enintään 2 000 euroa ja joissa arpojen myynti ja voittojen jako tapahtuu samassa tilaisuudessa (*pienarpajaiset*).

Koululuokka tai sitä vastaava opintoryhmä voi opiskelun tai opiskelua tukevan harrastustoiminnan edistämiseksi toimeenpanna 1 momentissa tarkoitettut pienarpajaiset, jos arpajaisten toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä vastaa täysivaltainen henkilö.

Tavara-arpajaisluvan saaja ei saa arpoja ostamalla itse osallistua toimeenpanemiinsa tavara-arpajaisiin.

Työyhteisö ja vakiintunut harrastusryhmä voi ilman 25 §:n 1 momentissa säädettyä lupaa ja 30 §:ssä säädettyä tilitysvelvollisuutta toimeenpanna jäsentensä keskuudessa virkistys- tai harrastustoimintansa taikka yleishyödyllisen toiminnan edistämiseksi tavara-arpajaiset, joissa arpojen yhteenlaskettu arvo ei ylitä 500 euroa ja joissa arpojen myynti ja voittojen jako tapahtuu samassa tilaisuudessa (*miniatyyriarpajaiset*).

28 §

Tavara-arpajaisten käytännön toimeenpano

Tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanolla tarkoitetaan tavara-arpajaisluvan nojalla toimeenpantaviin arpajaisiin välittömästi liittyvien tehtävien suorittamista ansiotarkoituksessa.

Tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanoon liittyviä tehtäviä saa suorittaa vain tavara-arpajaisluvan saaja tai tavara-arpajaisluvassa hakemuksesta määrätty elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:n

1 momentissa tarkoitettu luonnollinen henkilö, yhteisö tai säätiö (*tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanija*).

Tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanijaksi ei saa määrätä:

- 1) henkilöä, joka on vajaavaltainen;
- 2) henkilöä, yhteisöä tai säätiötä, jolla ei ole taloudellisen tilansa vuoksi riittäviä edellytyksiä tehtävän luotettavaan suorittamiseen; eikä
- 3) henkilöä, yhteisöä tai säätiötä, joka on asetettu konkurssiin taikka henkilöä, joka on määrätty liiketoimintakieltoon taikka jota todennäköisin syin epäillään tai joka on tuomittu sellaisesta rikoksesta, joka vaarantaa hänen luotettavuutensa tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanijana.

29 §

Arvonnan valvonta ja arvannon tuloksesta tiedottaminen

Tavara-arpajaisten arvonta ja arpojen sekoittaminen tulee suorittaa arvontapaikan kihlakunnan poliisilaitoksen edustajan tai julkisen notaarin valvonnassa, lukuun ottamatta 27 §:ssä tarkoitettuja pien- ja miniatyyriarpajaisia.

Tavara-arpajaisluvan saaja, 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arpajaisten toimeenpanija ja 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu arpajaisten toimeenpanosta vastaava täysivaltainen henkilö ovat velvollisia ilmoittamaan arvannon tuloksen arpajaisiin osallistuneille. Ilmoittamistavasta, ilmoittamisajasta sekä ilmoituksen sisällöstä ja sen liitteistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Tilitys ja tilityksen oikaisu

Tavara-arpajaisluvan saajan on tehtävä tavara-arpajaisista tilitys. Tilityskausi on loppu-kausiksi. Tilitys on toimitettava viiden kuukauden kuluessa tavara-arpajaisluvan voimassaoloajan päättymisestä lupaviranomaiselle, jonka on tarkastettava tilitys.

Lupaviranomainen voi määrätä tilityksen oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai las-kuvirheitä taikka muita vähäisiä puutteita.

Edellä 27 §:ssä tarkoitetuissa tavara-arpajai-sissa tilitys on tehtävä viipymättä tilaisuuden päättymisen jälkeen. Tilitystä ei kuitenkaan tar-vitse tehdä, jos arvat on myyty vain arpajaiset toimeenpanevaan yhteisöön kuuluvien henkilöi-den kesken.

31 §

Arvauskilpailuja koskevat erityiset säännökset

Arvauskilpailun toimeenpanijan on tehtävä arvauskilpailusta kirjallinen ilmoitus vähintään viisi päivää ennen arvauskilpailun toimeenpa-non aloittamista.

Ilmoitus yhden kihlakunnan alueella toimeen-pantavasta arvauskilpailusta tulee tehdä toi-meenpanopaikan kihlakunnan poliisilaitokselle. Ilmoitus usean kihlakunnan tai yhden tai useam-man läänin alueella toimeenpantaviin arvauskil-pailuihin tulee tehdä toimeenpanijan kotipaikan lääninhallitukselle.

Arvauskilpailun toimeenpanoaika saa olla enintään kuusi kuukautta.

Arvauskilpailun kohteena saa käyttää vain en-nalta täsmällisesti ja tarkkarajaisesti määriteltä-vissä olevaa ilmiötä tai asiantilaa. Arvauskoh-teena ei saa käyttää arvottua tulosta. Arvauskil-pailun oikea vastaus ei saa olla kenenkään tie-dossa arpojen myyntiaikana.

Lupaviranomainen voi kieltää arvauskilpai-lun toimeenpanon, jos on perusteltua syytä epäillä, että arvauskilpailun toimeenpanija rik-koo arvauskilpailun toimeenpanosta annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

6 luku

Bingopeli

32 §

Bingolupa

Luvan bingopelin toimeenpanemiseen (*bin-golupa*) antaa ja peruuttaa pelin toimeen-panopaikan kihlakunnan poliisilaitos.

Bingolupaa haetaan kirjallisesti. Lupa voi-daan antaa enintään kahdeksi vuodeksi.

33 §

Bingoluvan antamisen edellytykset

Bingolupa annetaan 5 §:ssä tarkoitetulle yh-teisölle tai säätiölle, jos

1) edellä 7 §:ssä säädetyt luvan antamisen yleiset edellytykset täyttyvät,

2) luvanhakija esittää selvityksen siitä, että pelin toimeenpanossa käytettävät arvontajärjes-telmät ovat luotettavia ja

3) peliä varten varattu tila on tarkoituksenmu-kainen bingopelin toimeenpanoa varten.

Uutta bingolupaa ei ilman erityistä syytä tule antaa, jos bingopelin toimeenpanosta saatu tuot-to on ollut ilmeisessä epäsuhteessa osallistumis-maksuista kertyneeseen tuloon tai jos toiminta on ollut kahtena peräkkäisenä tilivuotena tap-piollista.

34 §

Pelissäntöjen ja suurimman sallitun pelipanok-sen vahvistaminen

Kihlakunnan poliisilaitos vahvistaa hake-muksesta bingopelin pelisäännöt ja pelin suurimman sallitun pelipanoksen. Pelisään-töihin on liitettävä arvontaa koskevat mää-räykset. Vahvistetut pelisäännöt on pidettävä pelin toimeenpanopaikassa maksutta yleisön saatavilla.

35 §

Bingopelin voitot

Bingopelissä voidaan antaa voittona sen lisäksi, mitä 3 §:n 10 kohdassa säädetään, oikeus yhteen tai useampaan uuteen peliin.

Pelaajille jaettavien voittojen enimmäisarvo ei saa ylittää 75 prosenttia kuuden kalenterikuukauden kokonaisymyynnin arvosta, kuitenkin niin, ettei jaettavien voittojen enimmäisarvo saa ylittää 95 prosenttia yhdenkään kalenterikuukauden aikana.

36 §

Tilitys ja tilityksen oikaisu

Luvansaajan on tehtävä bingopelin toimeenpanemisesta tilitys lupaviranomaisen määräämältä tilityskaudelta. Tilityskausi saa olla enintään kuusi kuukautta. Tilitys on toimitettava kuukauden kuluessa tilityskauden päättymisestä lupaviranomaiselle, jonka on tarkastettava tilitys.

Lupaviranomainen voi määrätä tilityksen oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai laskevirheitä taikka muita vähäisiä puutteita.

37 §

Tilitystä koskeva lausunto

Tilitykseen on liitettävä tilintarkastuslain (936/1994) 4 tai 6 §:ssä tarkoitetun tilintarkastajan lausunto bingopelin toimeenpanon kannattavuudesta.

Bingoluvassa voidaan sallia, että lausunnon antaa muukin tilintarkastaja kuin 1 momentissa tarkoitettu, jos bingopelin toimeenpanokertojen vähäisyyden tai muun syyn vuoksi voidaan olettaa pelin tuoton jäävän vähäiseksi.

7 luku

Tavaravoittoautomaatit

38 §

Tavaravoittoautomaattilupa

Luvan tavaravoittoautomaatin käytettävänä pitämiseen (*tavaravoittoautomaattilupa*) antaa ja peruuttaa laitteen sijoituspaikan kihlakunnan poliisilaitos.

Tavaravoittoautomaattilupaa haetaan kirjallisesti. Lupa annetaan enintään yhdeksi vuodeksi.

Lupa annetaan 5 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle 7 §:ssä säädettyillä edellytyksillä.

39 §

Tavaravoitot

Tavaravoiton tulee olla yksilöity tavara, jonka taloudellinen arvo on vähäinen.

Voittona ei saa olla alkoholi- tai tupakkavalmiste, lahjakortti eikä rahaan, tavarahan tai palveluihin taikka muuhun rahanarvoiseen etuuteen vaihdettavissa oleva merkki tai tunnus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tavaravoiton enimmäisarvosta.

40 §

Tavaravoittoautomaatin sijoittaminen

Tavaravoittoautomaatti tulee sijoittaa valvottuun tilaan. Sitä ei tule sijoittaa tilaan, jossa sen käyttäminen voi vaarantaa turvallisuutta tai aiheuttaa järjestyshäiriöitä.

41 §

Tilitys ja tilityksen oikaisu

Luvansaajan on tehtävä tavaravoittoautomaatin käytettävänä pitämisestä tilitys. Tilityskausi on lupauskausi. Tilitys on toimitettava kuukauden kuluessa lupakauden päättymisestä lupaviranomaiselle, jonka on tarkastettava tilitys.

Lupaviranomainen voi määrätä tilityksen oikaistavaksi, jos siinä ilmenee kirjoitus- tai las-
kuvirheitä taikka muita vähäisiä puutteita.

8 luku

Arpajaisten toimeenpanon valvonta

42 §

Arpajaisten valvonta

Arpajaisten toimeenpanoa valvotaan arpajaisiin osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi sekä arpajaisista aiheutuvien sosiaalisten haittojen vähentämiseksi.

Sisäasiainministeriö vastaa arpajaisten toimeenpanon valtakunnallisesta valvonnasta ja arpajaistoiminnan tilastoimisesta. Ministeriö voi antaa arpajaisten toimeenpanoa ja toimeenpanon valvontaa koskevia lausuntoja ja ohjeita.

Lääninhallitus ja kihlakunnan poliisilaitos valvovat alueellaan toimeenpantavia arpajaisia.

43 §

Viralliset valvojat

Sisäasiainministeriö määrää rahapelitoiminnan valvontaa varten virallisia valvojia, jotka ovat tässä tehtävässään virkavastuun alaisia.

Virallisten valvojien tulee valvoa, että rahapeli-
en toimeenpanossa noudatetaan 14 §:n nojalla vahvistettuja pelisääntöjä ja vahvistaa pelikierroksittain veikkaus-, vedonlyönti- ja totopelien tulokset ja voittojen määrä. Virallisten valvojien tulee valvoa myös raha-arpajaisten arvontaa ja arpojen sekoittaminen sekä vahvistaa arvonnän tulos, jollei julkinen notaari suorita näitä tehtäviä sisäasiainministeriön suostumuksella.

44 §

Tietojensaantioikeus

Valvontaviranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada arpajaisten toi-

meenpanoon luvan saaneelta yhteisöltä tai säätiöltä sekä tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanijalta valvontatehtävän suorittamiseksi tarpeellisia tietoja ja asiakirjoja.

45 §

Tarkastus- ja kiello-oikeus

Poliisilla, virallisella valvojalla ja 58 §:ssä tarkoitettulla tarkastuslaitoksella on oikeus tarkastaa, että raha- ja tavaravoittoautomaateissa sekä 56 §:ssä tarkoitetuissa peliautomaateissa ja pelilaitteissa käytetään hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta.

Poliisilla on oikeus kieltää 1 momentissa tarkoitettun automaatin tai pelilaitteen käytettävänä pitäminen, jos siinä ei ole hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta taikka se on sijoitettu automaattien tai pelilaitteiden sijoittamista koskevien säännösten vastaisesti. Jos havaittu puute tai vika on vähäinen, poliisi voi kiellon sijasta määrätä sen korjattavaksi.

46 §

Rahapelitoiminnan valvontakustannusten korvaaminen

Rahapeliyhteisöjen tulee korvata valtiolle rahapelitoiminnan valvonnasta aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin niiden korvaamisesta erikseen säädetään.

9 luku

Erinäisiä säännöksiä

47 §

Voittojen periminen

Raha-arpajaisissa saatu voitto on perittävä yhden vuoden kuluessa arvontatuloksen vahvistamisesta tai arpaan merkityn myyntiajan päättymisestä. Veikkaus- ja vedonlyöntipelien voitot on perittävä yhden vuoden kuluessa ja totopelien voitot kolmen kuukauden kuluessa näi-

den pelien pelisääntöjen mukaisen lopputuloksen vahvistamisesta.

Bingopelissä saatu voitto on perittävä yhden vuoden kuluessa voittoon oikeuttavan tuloksen saavuttamisesta.

Tavara-arpajaisten ja arvauskilpailujen voitto, lukuun ottamatta tavara-arpajaisia, jotka saadaan toimeenpanna ilman tässä laissa säädettyä lupaa, on perittävä kahden kuukauden kuluessa tavara-arpajaisluvan voimassaoloajan päättymisestä.

48 §

Ratkaisusuositus

Pelaaja voi pyytää kirjallisesti raha-arpajaisia, veikkaus-, vedonlyönti- tai totopelisiä toimeenpanevan rahapeliyhteisön ja pelaajan välisestä voitonmaksua koskevasta erimielisyydestä ratkaisusuositusta sisäasiainministeriöltä.

Edellä 43 §:ssä tarkoitettu virallinen valvoja ei saa osallistua ratkaisusuosituksen antamiseen. Ratkaisusuosituksen antamisesta ei peritä maksua. Ratkaisusuositukseen ei saa hakea muutosta. Ratkaisusuositus tai sen hakeminen ei estä asian saattamista tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ratkaisusuositushakemuksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä, ratkaisusuosituksen hakemisen määräajasta sekä ratkaisusuosituksen sisällöstä.

49 §

Pelikasinossa pelaamista koskeva rajoitus

Pelikasinon palveluksessa oleva ja 43 §:ssä tarkoitettu virallinen valvoja eivät saa osallistua pelikasinossa toimeenpantaviin peleihin.

50 §

Pelikasinon tekninen valvonta

Pelikasinotoiminnan harjoittajalla on oikeus siitä ennalta ilmoitettuaan valvoa pelitoimintaa

katselemalla ja kuvaamalla teknisellä laitteella pelikasinon sisäänkäynti- ja asiakastiloissa sekä pelikasinon henkilökunnan työtiloissa. Edellä mainittu tekninen valvontaoikeus ei koske henkilökunnan virkistys- eikä sosiaalitiloja.

51 §

Pelikasinon asiakas- ja valvontarekisteri

Pelikasinotoiminnan harjoittajalla on oikeus pelitoiminnan valvomiseksi pitää henkilörekisteriä (*pelikasinon asiakas- ja valvontarekisteri*). Pelikasinon asiakas- ja valvontarekisteriä varten saadaan kerätä ja tallettaa seuraavia pelikasinon asiakkaita ja heidän pelaamistaan koskevia tietoja:

- 1) etu- ja sukunimi;
- 2) syntymäaika;
- 3) kansalaisuus;
- 4) osoite;
- 5) ulkomaalaisen asiakkaan passin numero, passin antopäivä ja -paikka;
- 6) asiakkaan kuva;
- 7) pelikasinoon saapumisaika;
- 8) sisäänpääsy- tai pelikielto;
- 9) pelikasinossa pelaamista koskevat tiedot;
- 10) epäilty tai todettu pelivilppi; ja
- 11) häiriökäyttäytymistä koskevat tiedot.

Tiedot kerätään asiakkaan ilmoituksen perusteella ja teknisellä laitteella katsellen tai kuvaten. Rekisteriin voidaan kerätä ja tallettaa myös teknisellä laitteella katsellen tai kuvaten kerätyt tiedot pelikasinon henkilökunnasta.

Rekisteriin talletettuja tietoja saavat käsitellä vain ne pelikasinon henkilökuntaan kuuluvat, jotka tarvitsevat tietoja työtehtäviensä hoitamiseksi ja vain siinä laajuudessa kuin heidän työtehtävänsä hoitaminen sitä vaatii.

Rekisterinpitäjä saa luovuttaa rekisteritietoja 43 §:ssä tarkoitetuille virallisille valvojille valvontatehtävän suorittamiseksi.

Rekisteriin talletetut tiedot on poistettava heti, kun ne eivät enää ole tarpeen pelikasinotoiminnan valvontaa varten, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluttua tallettamisesta.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan pelikasinon asiakas- ja valvontarekisteriin henkilötietolakia (523/1999).

52 §

Arpajaisten toimeenpanosta aiheutuvien ongelmien seuranta, tutkimus ja rahoitus

Arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia ongelmia on seurattava ja tutkittava. Ongelmien seurannasta ja tutkimuksesta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Rahapeliyhteisöjen tulee korvata valtiolle 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

53 §

Rahapeliyhteisöjen velvollisuus luovuttaa tietoja

Rahapeliyhteisöjen on toimitettava vuosittain toimintasuunnitelmansa, seuraavaa vuotta koskeva talousarvionsa sekä tilinpäätösasiakirjansa asianomaisille 19 §:ssä tarkoitetuille rahapeliyhteisön tuotonjakoasioita käsitteleville ministeriöille, valtiovarainministeriölle ja sisäasiainministeriölle.

Raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinopelien toimeenpanemiseen ja pelikasino-toiminnan harjoittamiseen luvan saaneen rahapeliyhteisön on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja sisäasiainministeriölle jäljennökset rahapeliyhteisön kokousten ja hallituksen kokousten pöytäkirjoista sekä annettava ne muut tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rahapeliyhteisön toiminnan ja sen tuottojen käytön valvomiseksi.

Rahapeliyhteisöjen on toimitettava 3 §:n 1—7 kohdassa tarkoitettujen arpajaisten toimeenpanoa koskevat tiedot tilastoimista varten sisäasiainministeriölle ja arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvien ongelmien seurantaa ja tutkimusta varten tarpeelliset tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle.

54 §

Esteellisyys ja virkavastuu

Raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinopelien toimeenpanemiseen ja pelikasino-toiminnan harjoittamiseen luvan saaneen rahapeliyhteisön luottamus- ja toimihenkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut toimihenkilöt ovat virkavastuun alaisia valmistellessaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua jakoehdotusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut luottamushenkilöt ovat virkavastuun alaisia osallistuessaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua jakoehdotuksesta päättämiseen.

55 §

Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjojen julkisuus

Edellä 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua jakoehdotuksen valmisteluun ja sitä koskevaan päätöksentekoon kuuluvia tehtäviä ja asiakirjoja koskevasta vaitiolovelvollisuudesta ja julkisuudesta rahapeliyhteisössä on voimassa, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

56 §

Eräitä peliautomaatteja ja pelilaitteita koskevat poikkeukset

Sen estämättä mitä 5 ja 7 §:ssä säädetään, antaa peliautomaatin tai pelilaitteen sijoituspaikan kihlakunnan poliisilaitos luvan

1) elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle, yhteisölle ja säätiölle pitää maksua vastaan yleisön käytettävänä käsinpyöritettäviä onnenpyöriä ja ennen 1 päivää kesäkuuta 1970 hankittuja sellaisia peliautomaatteja ja pelilaitteita, joita käyttämällä pelaaja voi saada voittona tavaraa tai muun rahanarvoisen etuuden taikka niihin vaihdettavissa olevia pelimerkkejä ja

2) huvipuistolle ja tivolille pitää maksua vastaan yleisön käytettävänä 1 kohdassa tarkoitettuja peliautomaatteja ja pelilaitteita, tavaravoittoautomaatteja sekä sellaisia muita peliautomaatteja ja pelilaitteita, joita käyttämällä pelaaja voi saada voittona tavaraa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu peliautomaatista tai pelilaitteesta saatavan voiton arvo ei saa ylittää 35 euroa.

Lupa annetaan enintään yhdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja peliautomaatteja ja pelilaitteita koskevat soveltuvin osin 6 §:n 1 momentti, 10, 40, 42, 44, 45 ja 63 §, 64 §:n 1 ja 8 kohta, 66 § ja 67 §:n 2 kohta.

57 §

Rahaliikenteen valvontalaite

Jos raha- tai tavaravoittoautomaatin taikka 56 §:ssä tarkoitettun peliautomaatin ja pelilaitteen käyttämisestä suoritettava maksu peritään automaatin tai pelilaitteen käyttökuntoon saattavan laitteen (*rahalukko*) avulla, automaatissa ja pelilaitteessa on oltava sisäasiainministeriön määräämän tarkastuslaitoksen tarkastama ja hyväksymä rahaliikenteen valvontalaite. Sen on luotettavasti tallennettava tiedot laitteen käyttämisestä kertyneistä maksuista. Tallennettavista tiedoista on laadittava tositteet, jotka tulee säilyttää kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädettyllä tavalla.

58 §

Tarkastuslaitokseksi määrääminen ja tarkastuslaitoksen tietojenantovelvollisuus

Sisäasiainministeriö määrää hakemuksesta tässä laissa tarkoitettujen rahaliikenteen valvontalaitteiden tarkastuksia ja hyväksymisiä suorittavan tarkastuslaitoksen. Määräys annetaan laitokselle, jonka tehtävänä on suorittaa laitteiden teknisiä tarkastuksia. Määräys annetaan enintään viideksi vuodeksi.

Sisäasiainministeriö voi peruuttaa antamansa määräyksen, jos

1) tarkastuslaitos pyytää sitä,

2) tarkastuslaitos ilman hyväksyttävää perustetta jättää täyttämättä tarkastusvelvollisuutensa tai

3) tarkastuslaitoksen toiminnassa ilmenee väärinkäytöksiä, jotka vaarantavat tarkastusten ja hyväksymisten luotettavuuden.

Tarkastuslaitoksen on toimitettava tiedot tyyppitarkastetuista rahaliikenteen valvontalaitteista sisäasiainministeriölle.

Rahaliikenteen valvontalaitteen tarkastamis- ja hyväksymismenettelyssä noudatetaan hallintomenettelylakia, kielilakia (148/1922), saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annettua lakia (516/1991), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, henkilötietolakia ja arkistolakia (831/1994).

59 §

Selvitykset ja tositteet

Raha- ja tavaravoittoautomaatin sekä 56 §:ssä tarkoitettun peliautomaatin ja pelilaitteen, ei kuitenkaan käsinpyöritettävän onnenpyörän käyttämisestä on laadittava selvitykset ja tositteet, joista ilmenevät:

1) automaatin tai pelilaitteen sijoituspaikka ja sijoittamisaika;

2) rahaliikenteen valvontalaitteen lukema automaattia tai pelilaitetta käyttöön otettaessa, valvontalaitetta vaihdettaessa, kassaa tyhjennettäessä sekä automaattia tai pelilaitetta luovutettaessa;

3) kassan tyhjentämisen ajankohta;

4) aika, jonka rahaliikenteen valvontalaite on epäkuntoisuutensa vuoksi tai muusta syystä ollut poissa toiminnasta;

5) rahaliikenteen valvontalaitteen tai automaatin taikka pelilaitteen käyttökuntoisuuden tarkistamiseksi suoritettujen käyttökertojen määrä; ja

6) automaatissa tai pelilaitteessa käytettyjen laitteen ohjeistuksen vastaisten kolikoiden määrä.

60 §

Automaattiin ja pelilaitteeseen sekä arpoihin merkittävät tiedot

Raha- ja tavaravoittoautomaateissa sekä 56 §:ssä tarkoitetuissa peliautomaateissa ja pelilaitteissa on oltava näkyvällä paikalla merkintä automaatti- ja pelilaitetoiminnan harjoittajasta sekä tämän yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus.

Arpaan tai sen myynnin yhteydessä maksutta annettavaan ilmoitukseen tulee merkitä arpajais-ten toimeenpanoa, toimeenpanijaa sekä voittojen määrää, arvoa ja lajia koskevat tiedot.

61 §

Toimitsijan määrääminen

Jos tavara-arpajais-, bingo- tai tavaravoittoautomaattilupa on peruutettu, tilitystä ei ole tehty määräaikana tai ei ole noudatettu 30 §:n 2 momentissa, 36 §:n 2 momentissa tai 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikaisumääräystä, lupaviranomainen voi määrätä toimitsijan ottamaan luvansaajan kustannuksella arpajaisista kertyneet varat haltuunsa ja tekemään tilityksen.

62 §

Arpajaisten toimeenpanoa koskevat kiellot

Arpajaisten toimeenpano muulla kuin 3 §:n 1—11 kohdassa tai 56 §:ssä tarkoitettulla tavalla on kielletty.

Kiellettyä on

1) arpojen myyminen tai välittäminen ilman tässä laissa edellytettyä lupaa toimeenpantuihin arpajaisiin tai tällaisten arpajaisten edistäminen julkaisemalla tai levittämällä mainosaineistoa tai muulla vastaavalla tavalla,

2) arpojen myyminen tai välittäminen ulkomaille sekä sellaisen toiminnan edistäminen 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, jollei se ole sallittua sen valtion tai alueen lainsäädännön mukaan, johon arpoja myydään tai välitetään ja

3) tässä laissa tarkoitetun luvan nojalla toimeenpantuihin rahapeleihin liittyvien arpojen myynti, välittäminen, pelipanosten vastaanottaminen ja voittojen välittäminen ilman arpajais-ten toimeenpanijan lupaa.

Tilan luovuttaminen ilman tässä laissa tarkoitettua lupaa tapahtuvaan raha-automaattien, kasinopelien, tavaravoittoautomaattien tai 56 §:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden käytettävänä pitämiseen on kielletty.

Liikkeelle laskettavalle joukkovelkakirjalle ei saa koron lisäksi maksaa arpomiseen perustuvaa hyvitystä.

Ulkomailla toimeenpantavina arpajaisina ei pidetä raha-arpajaisia, veikkaus- ja vedonlyöntipelejä eikä totopelejä, joiden toimeenpanoon osallistuu rahapeliyhteisö, jolle valtioneuvosto on antanut rahapeliluvan.

63 §

Arpajaisrikos

Rangaistus arpajaisrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 17 luvun 16 a §:ssä.

64 §

Arpajaisrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 10 §:ssä säädettyä kieltoa toimeenpanna arpajaiset velaksi,

2) ei noudata velvollisuutta kieltää sisäänpääsyä pelikasinoon 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa,

3) rikkoo 16 §:ssä säädettyjä pelaamisen sallimista koskevia ikärajoja,

4) rikkoo 27 §:n 3 momentissa säädettyä osallistumiskieltoa,

5) toimii tavara-arpajaisten käytännön toimeenpanijana vastoin 28 §:n 2 momenttia,

6) suorittaa tavara-arpajaisten arvannon tai arpojen sekoittamisen vastoin sitä, mitä 29 §:n 1 momentissa säädetään tai ei noudata 29 §:n 2 momentissa säädettyä arvannon tulosta koskevaa ilmoittamisvelvollisuutta,

7) rikkoo 16 §:n 2 momentin raha-automaattien tai kasinopelien, 40 §:n tavaravoittoautomaattien ja 56 §:n 1 momentissa tarkoitettujen peliautomaattien tai pelilaitteiden sijoittamista koskevia säännöksiä tai

8) rikkoo rahaliikenteen valvontalaitetta koskevia 57 §:n säännöksiä,
on tuomittava *arpajaisrikkomuksesta* sak-
koon.

65 §

Vaitioloovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 55 §:ssä säädetyn vaitioloovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

66 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun hallintopäätökseen ja 57 §:ssä tarkoitettuun rahaliikenteen valvontalaitteen hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

67 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään

1) raha- ja tavara-arpajaisten arpoihin merkittävistä ja niiden myynnin yhteydessä annettavista tiedoista;

2) lupahakemuksen ja 31 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen sisällöstä sekä lupapäätösten sisällöstä;

3) arpajaisten toimeenpanoon liittyvistä menettelyistä ja määräajoista;

4) 3 §:n 8—11 kohdassa tarkoitettujen arpajaisten tilitysten sisällöstä, tilitysten nähtävänä pitämisestä, tilitysten nähtävänä pitämiseen liittyvistä määräajoista sekä tilitysten säilyttämisestä;

5) edellä 57 §:ssä tarkoitettusta rahaliikenteen valvontalaitteesta, 58 §:ssä tarkoitettulle tarkastuslaitokselle toimitettavista laitteista ja asiakirjoista, poikkeuksista tyyppitarkastusvelvollisuudesta sekä valvontalaitteen tarkastamisesta ja hyväksymisestä; ja

6) lääninhallitusten ja poliisilaitosten velvollisuudesta toimittaa tietoja arpajaisten toimeenpanosta aiheutuvien ongelmien seurantaan ja tutkimusta varten.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ministeriöistä, joille kuuluu tässä laissa ministeriöille säädettyjen tehtävien hoitaminen.

10 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

68 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tällä lailla kumotaan 1 päivänä syyskuuta 1965 annettu arpajaislaki (491/1965) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja 17 päivänä joulukuuta 1943 yleishyödylliseen tai hyväntekeväiseen tarkoitukseen vetoamalla harjoitetun taloudellisen toiminnan säännösten lemisestä annettu laki (1034/1943).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

69 §

Siirtymäsäännös

Valtioneuvoston ennen tämän lain voimaantuloa raha-arpa- ja veikkauspelien ylijäämän käyttämisestä annetun asetuksen (725/1982) 3 §:n, raha-automaattiasetuksen (676/1967) 29 §:n 3 momentin ja totopeliasetuksen (236/1995) 11 §:n 2 momentin nojalla tekemän päätöksen mukaisesti jakamatta jätetty määräraha on jaettava viiden vuoden kuluessa päätöksen tekemisestä lukien.

Lain voimaan tullessa yleisön käytettävänä olevat raha- ja tavaravoittoautomaatit sekä 56 §:ssä tarkoitetut peliautomaatit ja pelilaitteet on oltava varustettuna tässä laissa säädetyllä tavalla rahaliikenteen valvontalaitteella viimeistään yhden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa tavara-arpajaisten ja bingopelin toimeenpanemiseen sekä 56 §:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden käytettävänä pitämiseen annetut luvat ovat voimassa lupaehtoineen niiden voimausaoloajan päättymiseen asti.

Laki

arpajaisverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun arpajaisverolain (552/1992) 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti sekä 6 §:n 2 kohta,
 sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti laissa 147/1995 sekä 4 §:n 1 momentti laissa 911/2000, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Arpajaisilla tarkoitetaan:

1) arpajaislain (/) 3 §:ssä tarkoitettuja raha- ja tavara-arpajaisia, arvauskilpailuja, bingopeliä, veikkauksia, vedonlyöntiä ja totopeliä sekä raha-automaattien ja tavaravoittoautomaattien pitämistä yleisön käytettävänä, kasinopelien toimeenpanemista, pelikasinotoimintaa ja arpajaislain 56 §:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden pitämistä yleisön käytettävänä;

Arpajaisten tuotolla tarkoitetaan arpojen myynnistä kertynyttä kokonaistuloa ja arvontaan, veikkaukseen, vedonlyöntiin sekä totopeliin osallistumiseksi ja tavaravoittoautomaatin käyttämiseksi suoritettujen rahapanosten yhteismäärää. Raha-automaattien ja kasinopelien tuotolla tarkoitetaan rahapanosten yhteismäärän ja pelaajille maksettujen voittojen erotusta.

4 §

Veron peruste ja verokanta

Yksinoikeudella toimeenpantavista arpajaisista arpajaisvero on 5 prosenttia arpajaisten tuotosta. Edellä 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen raha-automaattien ja kasinopelien käytettävänä pitämisestä muualla kuin arpajaislaissa tarkoitettussa pelikasinossa arpajaisvero on kuitenkin 3 prosenttia tuotosta.

Tavara-arpajaisista, arvauskilpailuista ja tavaravoittoautomaattien käytettävänä pitämisestä vero on 1,5 prosenttia arpajaisten tuotosta.

6 §

Poikkeukset veronalaisuudesta

Veroa ei ole suoritettava:

2) arpajaislain 56 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden käytettävänä pitämisestä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

rahankeräyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä heinäkuuta 1980 annetun rahankeräyslain (590/1980) 7 §:n 2 momentti sekä *muutetaan* 6 § seuraavasti:

6 §

Sisäasiainministeriö vastaa rahankeräystoiminnan yleisestä valvonnasta ja rahankeräysten toimeenpanon tilastoimisesta.

Sisäasiainministeriö voi antaa rahankeräysten toimeenpanoa koskevia lausuntoja ja ohjeita.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

viihdelaitelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 10 päivänä helmikuuta 1995 annetun viihdelaitelain (164/1995) 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 3 momentti, 7, 8 ja 9 §, 10 §:n 3 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, *lisätään* lakiin uusi 3 a ja 8 a § sekä 16 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

3 a §

Viihdelaitteeseen tehtävät merkinnät

Viihdelaitteessa on oltava näkyvällä paikalla merkintä viihdelaitetoiminnan harjoittajasta sekä tämän yhteystiedot ja yritys- ja yhteisötunnus.

5 §

Viihdelaitteen tekniset ominaisuudet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa mainituista seikoista.

6 §

Rahaliikenteen valvonta

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rahaliikenteen valvontalaitteesta.

7 §

Tarkastuslaitokseksi määrääminen

Sisäasiainministeriö määrää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitettuja tarkastuksia ja hyväksymisiä suorittavan tarkastuslaitoksen. Määräys on voimassa enintään viisi vuotta.

Sisäasiainministeriö voi peruuttaa antamansa määräyksen

- 1) tarkastuslaitoksen pyynnöstä,
- 2) jos tarkastuslaitos ilman hyväksyttävää perustetta jättää täyttämättä tarkastusvelvollisuutensa tai
- 3) jos tarkastuslaitoksen toiminnassa ilmenee väärinkäytöksiä, jotka vaarantavat tarkastusten ja hyväksymisten luotettavuuden.

8 §

Rahaliikenteen valvontalaitteen tarkastus ja hyväksyminen

Sisäasiainministeriön määräämän tarkastuslaitoksen on tarkastettava ja hyväksyttävä rahaliikenteen valvontalaite siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Tarkastuslaitoksen on toimitettava tiedot tyyppitarkastetuista rahaliikenteen valvontalaitteista sisäasiainministeriölle.

Rahaliikenteen valvontalaitteen tarkastamis- ja hyväksymismenettelyssä noudatetaan hallintomenettelylakia (598/1982), kielilakia (148/1922), saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annettua lakia (516/1991), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), henkilötietolakia (523/1999) ja arkistolakia (831/1994).

8 a §

Selvitykset ja tositteet

Viihdelaitteen käyttämisestä on laadittava selvitykset ja tositteet, joista ilmenevät

- 1) viihdelaitteen sijoituspaikka ja sijoittamisaika,
- 2) rahaliikenteen valvontalaitteen lukema viihdelaitetta käyttöön otettaessa, valvontalaitetta vaihdettaessa, viihdelaitteen kassaa tyhjennettäessä sekä viihdelaitetta luovutettaessa,
- 3) kassan tyhjentämisen ajankohta,
- 4) aika, jonka rahaliikenteen valvontalaite on epäkuntoisuutensa vuoksi tai muusta syystä ollut poissa toiminnasta,
- 5) rahaliikenteen valvontalaitteen tai viihdelaitteen käyttökuntoisuuden tarkistamiseksi suoritettujen käyttökertojen määrä ja
- 6) viihdelaitteessa käytettyjen laitteen ohjeistuksen vastaisten kolikoiden määrä.

9 §

Viihdelaitealan seuranta sekä lausunnot ja ohjeet

Sisäasiainministeriön tehtävänä on seurata viihdelaitealan kehitystä ja antaa lausuntoja ja ohjeita:

- 1) viihdelaitteen avulla käytettävistä video- ja ohjelmapeleistä;
- 2) viihdelaitteen sijoittamisesta;
- 3) viihdelaitteen käyttöturvallisuudesta ja teknisistä ominaisuuksista; sekä
- 4) muista viihdelaitetoimintaan liittyvistä seikoista.

10 §

Valvonta

Poliisilla ja sisäasiainministeriön määrämällä tarkastuslaitoksella on oikeus tarkastaa, että viihdelaitteessa käytetään hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta.

16 §

Muutoksenhaku

Poliisin 14 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai uhkasakkoa koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Tämän lain 8 §:ssä tarkoitettuun rahaliikenteen valvontalaitteen hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölais-
sa (586/1996) säädetään.

17 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 17 lukuun, sellaisena kuin se on laeissa 563/1998, 536/1999 ja 777/2000, uusi 16 a § seuraavasti:

16 a §

Arpajaisrikos

Joka

- 1) toimeenpanee arpajaiset ilman arpajaislaissa (/) tarkoitettua lupaa,
- 2) käyttää arpajaisten tuotot olennaisesti vastoin arpajaisten toimeenpanoon annetussa lu-

vassa tai tuottojen käyttötarkoituksen muuttamista koskevassa luvassa annettua määräystä,

3) laiminlyö arpajaisten toimeenpanoon kuuluvan tilitysvelvollisuuden,

4) rikkoo arpajaislain 62 §:n 1—4 momentissa säädettyä kieltoa, tai

5) toimeenpanee arpajaislain 27 §:n 1 momentissa tarkoitetut pienarpajaiset, vaikkei täy-

tä arpajaislain 5 §:ssä säädettyjä arpajaisten toimeenpanijaa koskevia edellytyksiä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *arpajaisrikok-*

sesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä 30 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (68/1998) 3 §:n 10 kohta ja 6 §:n 4 momentti seuraavasti:

3 §

Ilmoitusvelvolliset

Tässä laissa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia ovat:

10) arpajaislain (/) 12 §:n 1 momentissa tarkoitettut rahapeliyhteisöt, jotka harjoittavat veikkaus-, vedonlyönti-, totopeli- tai pelikasinotoimintaa, sekä elinkeinonharjoittajat ja yhteisöt, jotka välittävät arpajaislaissa tarkoitettuihin veikkaus- ja vedonlyöntipeleihin sekä totopeleihin liittyviä osallistumisilmoituksia ja -maksuja;

6 §

Tunnistamisvelvollisuus

Edellä 3 §:n 10 kohdassa tarkoitettun ilmoitusvelvollisen on todettava asiakkaansa henkilöllisyys:

- 1) pelikasinotoiminnassa; sekä
- 2) veikkaus- ja vedonlyöntitoiminnassa tai totopelissä pelaajan asettaman rahapanoksen ollessa yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 3 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

näkövammaisten kirjastosta annetun lain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan näkövammaisten kirjastosta 23 päivänä elokuuta 1996 annetun lain (638/1996) 5 a §, sellaisena kuin se on laissa 835/1998, seuraavasti:

5 a § Näkövammaisten kirjastolle vuokrattavaksi tarkoitettujen toimitilojen perustamismenoihin voidaan käyttää arpajaislain (/) 18 §:n 2 kohdan mukaisesti valtion talousarvioon vuosittain otettavaa määrärahaa.	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .
--	---

Laki

raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuoton käyttämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 § <i>Jakosuhteet</i> Arpajaislain (/) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuottoa vastaavat määrärahat otetaan valtion talousarvioon siten, että tuotosta käytetään: 1) 25 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen; 2) 9 prosenttia nuorisotyön edistämiseen; 3) 17,5 prosenttia tieteen edistämiseen;	4) 38,5 prosenttia taiteen edistämiseen; ja 5) 10 prosenttia 1—4 kohdassa säädettyihin tarkoituksiin valtion talousarviossa vuosittain tarkemmin päätettävällä tavalla. 2 § <i>Jakosuhteisiin siirtyminen</i> Kirjastolaissa (904/1998) tarkoitettuja valtionosuuksia varten valtion talousarvioon otettavia määrärahoja voidaan 1 §:n estämättä
---	--

vuosina 2003—2011 rahoittaa raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotosta enintään seuraavan taulukon mukaisilla prosentiosuuksilla:

Vuosi	Raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotosta kirjasto- laissa tarkoitettuihin valtionosuuk- siin enintään käytettävän määrän prosenttiosuus tarkoitukseen val- tion talousarviossa myönnettävistä määrärahoista	
2003	85	
2004	75	
2005	65	
2006	55	
2007	45	
2008	35	
2009	25	
2010	15	
2011	5	

Poiketen siitä, mitä 1 §:ssä ja tämän pykälän 1 momentissa säädetään, vuonna 2002 osoitetaan 1 §:ssä tarkoitetut määrärahat pykälässä tarkoi-
tettuihin käyttötarkoituksiin valtion talousarvi-
ossa tarkemmin päätettävällä tavalla.

3 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä kesäkuuta 2001